

Un gram de precaució val per mig litre de plasma

Donald E. Westlake, *Els mercenaris*. Trad. Jordi Arbonès. Edicions 62, col.1. *Seleccions de la Cua de Palla*. Barcelona, 1994.

Lluís-Anton Baulenas
Donald Westlake (Nova York, 1933) és un dels clàssics vius de la novel·la negra. I aquesta condició el converteix en un dels fixos de les *Seleccions de la Cua de Palla*. Ja se sap que la novel·la negra en el fons no és més que una suma d'esquemes estereotipats i el pessimisme genialitat del seu autor. Si falla el segon ingredient, encara que la barreja d'estereotips sigui perfecta, el resultat és fluix i insípid. I passa el mateix en l'altre sentit: un autor genial necessita deixar-se encotillar pels quatre supòsits bàsics que conformen la novel·la negra.

Diem això per introduir *Els mercenaris* (1960), primera obra de Donald Westlake, on ja apareixen alguns dels trets que l'han caracteritzat amb el pas del temps, trets que en el seu moment van intentar d'introduir una falca d'originalitat en els esquemes inamovibles del gènere. Era un falca d'humor i sàtira que distanciava els relats, cosa molt perillosa en un gènere basat, entre altres elements, en una visió romàntica, èpica, de

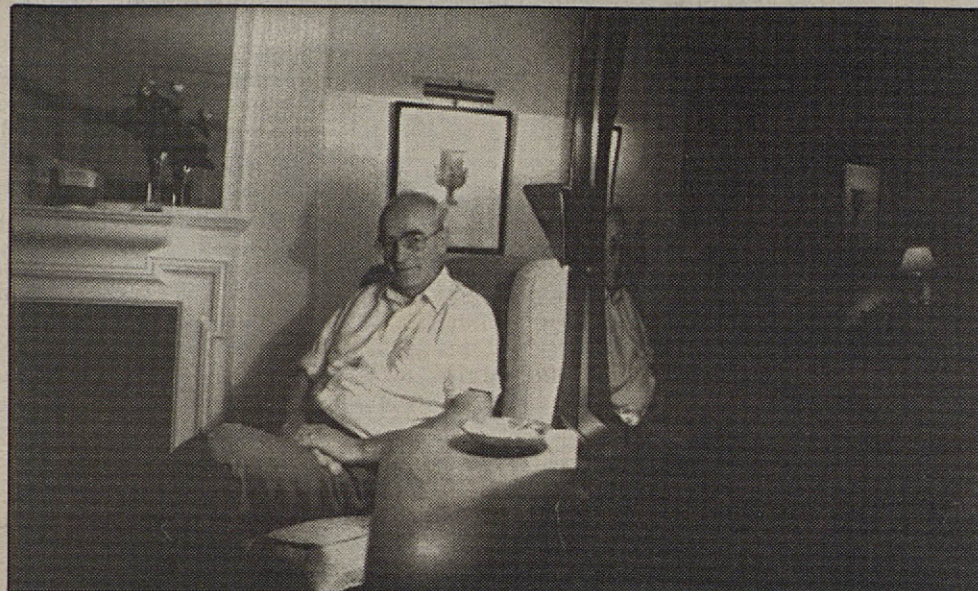
vegades gairebé gòtica de la lluita per la supervivència.

Els resultats, tot al llarg de l'obra de Westlake, són desiguals. És una maroma molt difícil de passar, aquesta. És molt diferent presentar un heroi cínic, que no pas un autor cínic. És una altra via per arribar a la denúncia social, que en el fons és el que pretén Westlake sempre. El que passa és que aleshores grinyolen els esquemes que caracteritzen el gènere.

Una obra primerenca

Westlake, que ho sap, ha desenvolupat tota una obra, incloent-hi el pseudònim de Richard Stark, on el seu lector pot trobar-hi de tot. Tothom content i endavant les atxes. *Els mercenaris*, pel simple fet de ser obra primerenca, és irregular. L'antiheroi, en aquest cas, és Clay, un personatge dur i distanciat. Viu ficat en negocis bruts i fora de la llei, però manté una parcel·la de bon cor i esperit de justícia perquè la seva vida actual és fruit d'una mena de xantatge del passat. La història comença quan Clay, que treballa per un peix gros, ha d'ajudar un drogoaddicte amic del seu cap a qui han engiponat un cadàver aliè. La novel·la narra

Donald E. Westlake ha introduït l'humor, la sàtira i la ironia com tres ingredients més en els rígids esquemes clàssics de la novel·la negra

AVUI

tot el seu periple pels baixos fons a la recerca d'aquest xicot. Hi ha una magnífica galeria de descripcions, incloent-hi la de les dependències policials. La història dona una volta quan apareix una altra morta i l'últim que ha parlat amb ella ha estat Clay.

El darrer terç de la novel·la va complint una a una totes les previsions: Clay és enganyat per tothom, abandonat per la seva xicoteta, i acaba en una habitació d'hotel esperant la mort i demanant una meuca. Una meuca que, com ell diu, no li faci tenir cap recança quan hagi de despatxar-la l'endemà. L'interès de la novel·la decau en alguns moments, sobretot al principi, quan el lector pot endevinar l'estructura d'entrevista infructuosa - nova pista - nova entrevista in-

fructuosa. Fa un tomb quan apareix un altre cadàver i l'interès de Clay esdevé personal ja que li va la vida. Els moments d'humor sovintegen: "[...] A la presó et desperten colpejant simultàniament totes les portes que troben. És un sistema estrepitos que pot convertir qualsevol persona en un ressentit social per a tota la vida [...]."

Renovació de l'estil

Novel·la, doncs, irregular, amb força bons moments, però on tot just s'inicien les proves de l'autor pel que fa a la renovació estilística del gènere. En *Els mercenaris* s'aprecia, per exemple, un desequilibri entre el tractament de l'argument, on Westlake potser força massa el desig de coherèn-

cia, i el retrat psicològic dels personatges, excessivament simple. I tot i amb això, hi ha justificacions entrades amb calçador, com ara el passat del protagonista o diverses relacions entre personatges explicades a posteriori sense cap problema.

El millor de la novel·la és el final, amb la desesperació del personatge, tot sol. Ah, i cal no perdre's la divisió que el protagonista fa dels policies. Tal com van els temps, pot aplicar-se a qualsevol altre funcionari estatal, fins i tot els del màxim escalafó: "Hi ha quatre menes de policia, cap de les quals mereix gaire simpatia. La primera és la del fanàtic, la segona és la de l'íntegre però raonable, la tercera és la del comprat i la quarta és la del llogat [...]."

Un gram de precaució val per mig litre de plasma

Donald E. Westlake, *Els mercenaris*. Trad. Jordi Arbonès. Edicions 62, col.1. *Seleccions de la Cua de Palla*. Barcelona, 1994.

Lluís-Anton Baulenas
Donald Westlake (Nova York, 1933) és un dels clàssics vius de la novel·la negra. I aquesta condició el converteix en un dels fixos de les *Seleccions de la Cua de Palla*. Ja se sap que la novel·la negra en el fons no és més que una suma d'esquemes estereotipats i el pessimisme genialitat del seu autor. Si falla el segon ingredient, encara que la barreja d'estereotips sigui perfecta, el resultat és fluix i insípid. I passa el mateix en l'altre sentit: un autor genial necessita deixar-se encotillar pels quatre supòsits bàsics que conformen la novel·la negra.

Diem això per introduir *Els mercenaris* (1960), primera obra de Donald Westlake, on ja apareixen alguns dels trets que l'han caracteritzat amb el pas del temps, trets que en el seu moment van intentar d'introduir una falca d'originalitat en els esquemes inamovibles del gènere. Era un falca d'humor i sàtira que distanciava els relats, cosa molt perillosa en un gènere basat, entre altres elements, en una visió romàntica, èpica, de

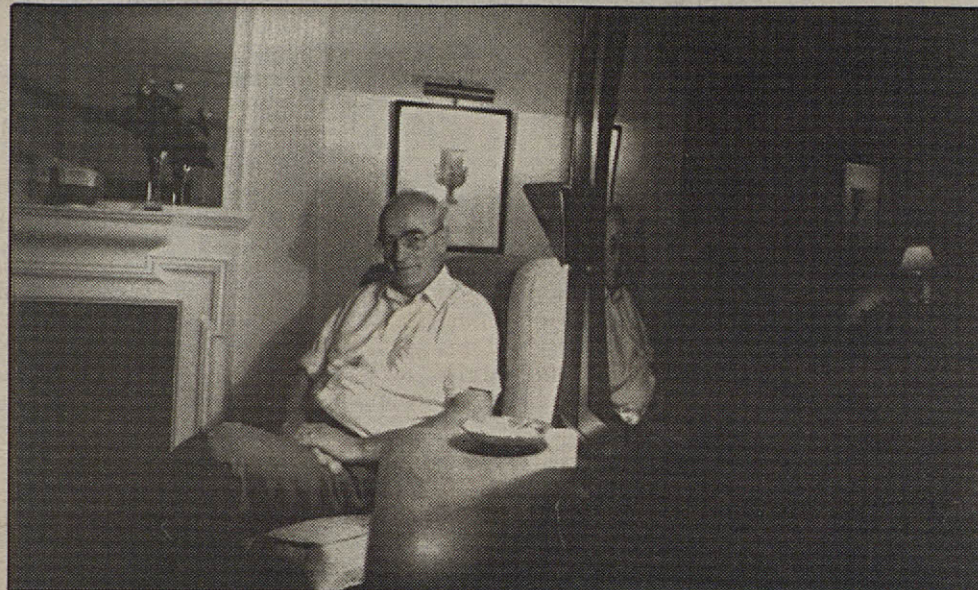
vegades gairebé gòtica de la lluita per la supervivència.

Els resultats, tot al llarg de l'obra de Westlake, són desiguals. És una maroma molt difícil de passar, aquesta. És molt diferent presentar un heroi cínic, que no pas un autor cínic. És una altra via per arribar a la denúncia social, que en el fons és el que pretén Westlake sempre. El que passa és que aleshores grinyolen els esquemes que caracteritzen el gènere.

Una obra primerenca

Westlake, que ho sap, ha desenvolupat tota una obra, incloent-hi el pseudònim de Richard Stark, on el seu lector pot trobar-hi de tot. Tothom content i endavant les atxes. *Els mercenaris*, pel simple fet de ser obra primerenca, és irregular. L'antiheroi, en aquest cas, és Clay, un personatge dur i distanciat. Viu ficat en negocis bruts i fora de la llei, però manté una parcel·la de bon cor i esperit de justícia perquè la seva vida actual és fruit d'una mena de xantatge del passat. La història comença quan Clay, que treballa per un peix gros, ha d'ajudar un drogoaddicte amic del seu cap a qui han engiponat un cadàver aliè. La novel·la narra

Donald E. Westlake ha introduït l'humor, la sàtira i la ironia com tres ingredients més en els rígids esquemes clàssics de la novel·la negra

AVUI

tot el seu periple pels baixos fons a la recerca d'aquest xicot. Hi ha una magnífica galeria de descripcions, incloent-hi la de les dependències policials. La història dona una volta quan apareix una altra morta i l'últim que ha parlat amb ella ha estat Clay.

El darrer terç de la novel·la va complint una a una totes les previsions: Clay és enganyat per tothom, abandonat per la seva xicota, i acaba en una habitació d'hotel esperant la mort i demanant una meuca. Una meuca que, com ell diu, no li faci tenir cap recança quan hagi de despatxar-la l'endemà. L'interès de la novel·la decau en alguns moments, sobretot al principi, quan el lector pot endevinar l'estructura d'entrevista infructuosa - nova pista - nova entrevista in-

fructuosa. Fa un tomb quan apareix un altre cadàver i l'interès de Clay esdevé personal ja que li va la vida. Els moments d'humor sovintegen: "[...] A la presó et desperten colpejant simultàniament totes les portes que troben. És un sistema estrepitos que pot convertir qualsevol persona en un ressentit social per a tota la vida [...]."

Renovació de l'estil

Novel·la, doncs, irregular, amb força bons moments, però on tot just s'inicien les proves de l'autor pel que fa a la renovació estilística del gènere. En *Els mercenaris* s'aprecia, per exemple, un desequilibri entre el tractament de l'argument, on Westlake potser força massa el desig de coherèn-

cia, i el retrat psicològic dels personatges, excessivament simple. I tot i amb això, hi ha justificacions entrades amb calçador, com ara el passat del protagonista o diverses relacions entre personatges explicades a posteriori sense cap problema.

El millor de la novel·la és el final, amb la desesperació del personatge, tot sol. Ah, i cal no perdre's la divisió que el protagonista fa dels policies. Tal com van els temps, pot aplicar-se a qualsevol altre funcionari estatal, fins i tot els del màxim escalafó: "Hi ha quatre menes de policia, cap de les quals mereix gaire simpatia. La primera és la del fanàtic, la segona és la de l'íntegre però raonable, la tercera és la del comprat i la quarta és la del llogat [...]."